

به نام خدا

رابطه اثربخش مهارت های مدیران با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی

مولفان :

زهرا کشاورزیان

راضیه نصرت زاده

پروین عباسیان

فریبا بنی هاشمی

زهرا صابری

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: رابطه اثربخش مهارت‌های مدیران با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی / مولف زهرا کشاورزبان ... [و دیگران].

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۸۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۴۶-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: زهرا کشاورزبان، راضیه نصرت‌زاده، پروین عباسیان، فریبا بنی‌هاشمی، زهرا صابری.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۷۵-۸۰

موضوع: آموزش و پرورش -- ایران -- مدیریت

Education -- Iran -- Management

مدرسه‌ها -- ایران -- مدیریت و سازماندهی

School management and organization -- Iran

School administrators -- Iran

مدیران آموزشی -- ایران

Promotion (School) -- Iran

پیشرفت تحصیلی -- ایران

School children -- Iran

شاگردان ابتدایی -- ایران

شناسه افزوده: کشاورزبان، زهرا، ۱۳۷۴-

رده بندی کنگره: LB۲۸۰۶

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۲۰۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۷۴۹۶۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: رابطه اثربخش مهارت‌های مدیران با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی

مولفان: زهرا کشاورزبان - راضیه نصرت‌زاده - پروین عباسیان

فریبا بنی‌هاشمی - زهرا صابری

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیرجد

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۴۶-۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ایران
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	بیان موضوع پیشرفت تحصیلی
۱۰	اهمیت ضرورت موضوع پیشرفت تحصیلی
۱۴	مقدمه
۱۴	تعریف مدیریت
۱۵	فراگرد مدیریت
۱۶	مهارت
۱۹	مدیریت آموزشی
۱۹	اهداف مدیریت آموزشی
۲۱	مدیران
۲۱	مهارت فنی
۲۲	مهارت انسانی
۲۴	مبانی مهارت انسانی
۲۵	اجزا مهارت انسانی
۲۶	مهارت ادراکی
۲۸	مهارتها، نقشها و وظایف مدیران
۳۰	نقشهای میان شخصی
۳۱	نقشهای اطلاعاتی
۳۲	نقشهای تصمیم گیری
۳۳	دسته بندی هلدینگل و اسکولوم
۴۷	مهارتهای دیگر

۵۵	تعریف پیشرفت تحصیلی
۵۷	معیارهای پیشرفت تحصیلی
۵۹	عوامل مهم تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی
۶۵	وظایف مدیر مدرسه
۷۵	منابع و مأخذ

فصل اول

مقدمه

مقدمه

پیچیدگی فزاینده جامعه، پیشرفت علم، تکنولوژی، و به تبع آن نیازمندی‌های و گسترش سازمان‌ها ایجاب می‌کند که از مدیران ماهر و کارآمد در ادراک موثر سازمانها استفاده شود، زیرا بازده عملکرد معقول مدیران است که موجب بقا و رشد سازمان می‌شود (ایران نژاد و ساسان گهر، ۱۳۷۱ص ۳۱) اثر بخشی و کار آیی مدیران نیز مستلزم داشتن مهارت‌های مدیریتی است و نقصان هر یک از مهارت‌ها احتمال موفقیت مدیر و نهایتاً احتمال موفقیت سازمان را به عنوان یک کل کاهش می‌دهد. بنابراین هر یک از مهارت‌ها جهت انجام وظایف مدیریت اهمیت دارند (اندرسون، ۱۹۹۸ص ۱۹). به عبارت دیگر، صلاحیت و کیفیت مدیران از نظر مهارت‌های مدیریتی، یکی از مهم‌ترین عوامل استمرار موفقیت در سازمان است. مدیران برای داشتن کارآیی لازم، نیازمند مهارت‌های اساسی هستند (جاسبی، ۱۳۷۶ ص ۲۱۴) این مهارت‌ها و توانایی‌ها فعالیت‌های مدیران را در شغل خود، و در خارج از محیط شغلی، کارآمد می‌سازد و وجود آنها برای نیل به بهره‌وری سازمان ضروری است، و تسلط بر آنها به مدیران رضایت بیشتری می‌دهد و آنها را مطمئن می‌سازد که به پیشرفت و ترقی نیاز دارند. (مارسی، ۱۳۷۶ ص ۳).

مدیریت در دنیای امروز نقش اساسی و حیاتی دارد. به طوری که آلفرد مارشال، اقتصاددان انگلیسی می‌گوید: "اگر همه سرمایه‌ها و ابزارهای تولید در جهان به یکباره نابود شوند، ولی علم و هنر مدیریت باقی بماند؛ تولید، توسعه، و پیشرفت همچنان ادامه خواهد داشت" (بیان، ۱۳۷۰ص ۲۰).

مدیریت و رهبری از ارکان اساسی سازمان و جامعه است. مدیریت آموزشی در میان انواع مدیریت از جایگاه ویژه ای برخوردار است. گفته می شود که اگر مدیران آموزشی یک جامعه دارای دانش و مهارت های کافی باشند، بدون تردید نظام آموزشی نیز از اثر بخشی، کارایی، و اعتبار بالایی برخوردار خواهد بود (میر کمالی، ۱۳۷۸ص ۹)

در آموزش و پرورش به عنوان اساس پیشرفت و توسعه جوامع، که با تربیت افراد برای آینده جامعه سر و کار دارد، بدون شک وجود مدیران ماهر و دارای تخصص موجب می شود تا تعلیم و تربیت افراد بهتر صورت گیرد و زمینه برای شکوفایی استعداد های افراد جامعه و به تبع آن توسعه جامعه فراهم شود.

بیان موضوع پیشرفت تحصیلی

کاربرد مدیریت مستلزم کاربرد مهارت هاست اثر بخشی و کارایی نظام آموزشی در گروه مدیریت اثر بخش و کارآمد این نظام است. امروزه با تغییرات شگرف و بی سابقه که در اقتصاد، سیاست، علم، و تکنولوژی بخصوص در چند دهه اخیر به وقوع پیوسته، وظایف و کارکردهای مدیریت به مراتب گسترده تر، پیچیده تر و دشوارتر از گذشته شده است. به طوری که تنها افرادی که از نظر حرفه ای برای این مسئولیت آموزش دیده و تربیت شده اند، با اثر بخشی و کارایی قادر به انجام وظایف و کارکردهای محوله خواهند بود. به همین لحاظ، مدیریت امروز بر اساس ویژگی هایی که دارد نوعی حرفه یا کار تخصصی تلقی می شود که مبتنی بر مجموعه ای دانش یافته است (پرداختچی، ۱۳۷۴ص ۳۲).

گسترش همه جانبه سازمانهای آموزشی لزوم برخورداری از مدیرانی ماهر و توانمند در به کارگیری دانش و تجربه تخصصی را دو چندان ساخته است. این مدیران با تاثیر گذاری مستقیم بر آموزش سایر مشاغل بر جهت دهی کل جامعه موثرند مدیریت در دنیای امروز نقش اساسی و حیاتی دارد به طوری که آلفرد ، اقتصاد دان انگلیسی می گوید: اگر همه سرمایه های تولید در جهان به یکباره نابود شوند ، ولی علم و هنر مدیریت باقی بماند ، تولید ، توسعه، و پیشرفت همچنان ادامه خواهد داشت.

صلاحیت مدیران از نظر مهارت های مدیریتی نیز یکی از عوامل استمرار موفقیت در هر سازمانی است. اثر بخشی و کارایی ، مستلزم داشتن مهارت های مدیریتی است که با به کارگیری آنها در موقعیت ها و جایگاه های مختلف سازمانی می توان به این اهداف نائل شد (میر سپاسی ، ۱۳۷۰ ص ۵۲).

مدیران مدارس نیز با توجه به نقش حساسی که در اداره مدارس دارند باید دارای توانایی ها و مهارت های خاصی باشند تا بتوانند به طور اثر بخش و کارآمد وظایف خود را در مدرسه انجام دهند. از طرف دیگر ، یکی از ملاک های اثر بخشی مدرسه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است که تحت تاثیر عوامل مختلف موجود در مدرسه قرار دارد. با توجه به این که در فعالیت های مدرسه مدیر نقش فعال و تعیین کننده ای دارد ، اگر مدیر دارای مهارت های اساسی باشد، بدون شک فعالیت های مدرسه بهتر انجام خواهد شد و به تبع آن پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز مطلوب خواهد بود.

همواره عملکرد مدیران در سازمانها به لحاظ تاثیری که بر عملکرد سایر عوامل سازمانی دارد بخصوص در آموزش و پرورش بعنوان مهمترین سازمان اجتماعی که کیفیت عملکرد

سازمانهای دیگر به آن وابسته است، مورد توجه اندیشمندان بوده است کارایی مدیران نیز مستلزم داشتن مهارت های مدیریتی است و نقصان هریک از مهارت ها احتمال موفقیت و نهایتا احتمال موفقیت سازمان را به عنوان یک کل کاهش می دهد، بنابراین هریک از مهارت ها جهت انجام وظایف مدیریت اهمیت دارند

میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز یکی از ملاک های نظام آموزشی کارآمد است و از جمله مسائلی است که مدیر مدرسه با آن سرو کار دارد به همین دلیل، تحلیل عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی و تفحص در عوامل مرتبط با آن می تواند یکی از اساسی ترین مسائل مبتلا به نظام آموزش باشد شناسایی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی با توجه به آن عوامل صورت گیرد یکی از ملاک های اثر بخشی مدرسه پیشرفت تحصیلی است که تحت تاثیر عوامل موجود در مدرسه قرار دارد با توجه به این که در فعالیت های مدرسه مدیر نقش فعال و تعیین کننده ای دارد، اگر مدیر دارای مهارت های اساسی باشد، بدون شک فعالیت های مدرسه بهتر خواهد شد و به تبع آن پیشرفت تحصیلی نیز مطلوب خواهد بود (علاقه بند، ۱۳۸۲، ص ۴۵).

با توجه به اهمیت خاصی که آموزش و پرورش در توسعه همه جانبه دارد شایسته است که مسائل آن از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گیرد. بهبود وضعیت تحصیلی دانش آموزان یکی از اهداف اساسی نظام های آموزش و پرورش معاصر است از حدود یک قرن گذشته و با پدید و با پدید آیی رشته های علوم تربیتی و روانشناسی تربیتی، مطالعه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و عوامل موثر بر آن نقش بر جسته ای از پژوهش های

متخصصان این دو رشته را تشکیل داده است با توجه به اهمیت و مطالب گفته شده این پژوهش رابطه مهارت های مدیران با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی را مورد بررسی قرار خواهد داد.

اهمیت ضرورت موضوع پیشرفت تحصیلی

اکنون، عصر مدیریت و رهبری است و موفقیت نمادها و سازمان ها تا حد زیادی به کارائی و اثر بخشی مدیریت بستگی دارد . با توجه به ضرورت و اهمیت مدیریت سبب پیدایش گرایش ها و انواع مختلف مدیریت شده است. اگر چه مدیریت های مختلف در اصول یکسان هستند ، ولی از جنبه های فنی و عملی باهم تفاوت های زیادی دارند . با آنکه همه مدیریت ها به نوبه و در جای خود مهم و پرارزش هستند ، اگر مدیریت آموزشی را با انواع دیگر مدیریت مورد مقایسه قرار دهیم متوجه می شویم که هیچ یک از آن ها به اندازه مدیریت آموزشی حائز اهمیت نیست.

ترقی هر جامعه ای در گرو نوع و چگونگی است که در مدارس انجام می گیرد و اثر مدیریت به عنوان رهبر آموزشی در مدارس را نمی توان نادیده گرفت مدیریت آموزشی نقش حیاتی و حساس در پیش برد اهداف تعلیم و تربیت دارد نظام آموزش و پرورش که مدیران آموزشی اداره آن را بر عهده دارند، نه تنها از نظر پیشرفت اقتصادی و اجتماعی مهم است، بلکه از نظر تأثیری که بر تحرک شغلی و انتظارات دارد، از اهمیت تعیین کننده ای برخوردار است. همچنین آموزش و پرورش، بهترین وسیله، برای ایجاد تغییر ارزش ها و رفتارها به شمار رفته و باعث می شود که افراد، به تناسب استعداد و رغبتی

که دارند برای انجام خدمات‌های اجتماعی و اقتصادی و کسب مشاغل و در نتیجه آسایش فردی مهیا شوند. از اینرو، از آغاز قرن اخیر، هیچ کشوری بدون توسعه در مؤسسات آموزشی و مدیران آموزشی تحصیل کرده و مجرب، مراحل توسعه و پیشرفت را طی نکرده است.

آموزش و پرورش هر جامعه در راس همه مسایل جامعه می باشد، مدیریت آموزشی نیز با همان منطق جایگاه مهمی در بهسازی و توسعه جامعه دارد.

اگر مدیران آموزشی یک جامعه دارای دانش و مهارت‌های کافی باشند، بدون تردیدف نظام آموزشی نیز از اثر بخشی و کارایی و اعتبار بالایی برخوردار خواهد بود.

لذا ضروری به نظر می رسد که در زمینه مهارت‌های مدیران و رابطه ان با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پژوهش‌ها انجام گیرد تا از این طریق بتوان به سازمان تعلیم و تربیت کمک نماییم و راه کارهای عملی را ارائه دهیم.

فصل دوم
مدیریت و مدیریت آموزشی و
مبانی نظری

مقدمه

اگر چه موضوع مدیریت همزاد زندگی انسان است و از اولین روزهای پیدایش با او بوده است اما در یک قرن اخیر، به علت پیدایش سازمان‌های جدید، پیچیده و مترکم از تکنولوژی و برخوردار از انسان‌های پرنیاز، مورد توجه خاص قرار گرفته است. با آن همه مدیریت ها به نوبه و در جای خود مهم و پرارزش هستند،

تعریف مدیریت

مدیریت در مفهوم کلی و عام، از دیدگاه‌های متفاوتی تعریف شده است. ماری پارکر فالت می‌گوید: مدیریت، هنر انجام دادن کارها به وسیله‌ی دیگران است. در این معنی هر کس بتواند کارها را با استفاده از نیروی دیگران به انجام برساند، مدیر است. به عبارت دیگر، مدیر هماهنگ‌کننده و کنترل‌کننده فعالیت‌های دسته‌جمعی برای رسیدن به هدف مطلوب سازمان با حداکثر کارایی است.

در تعریف جامع‌تر، مدیریت را هماهنگی منابع انسانی و مادی در جهت تحقق هدف‌های سازمانی گفته‌اند.

می‌توان گفت: مدیریت، فعالیتی است منظم، در جهت تحقق هدف‌های معین که از طریق ایجاد روابط میان منابع موجود، انجام دادن کار با مشارکت افراد دیگر و شرکت فعال در تصمیم‌گیری صورت می‌گیرد. به بیان دیگر، منظور اصلی مدیریت در هر سازمانی عبارت است از هماهنگ‌سازی کوشش‌های افراد انسان و استفاده از منابع دیگر برای تحقق

هدف‌های سازمان. در مؤسسات آموزشی این هدف‌ها مربوط به امور آموزش و پرورش و پیشبرد یادگیری است.

پال هرسی و کنث بلانچارد^۱ مدیریت را اینگونه تعریف می‌کنند: کار کردن با افراد و به وسیله افراد و گروه‌ها برای تحقق هدف‌های سازمانی.

مدیریت فعالیت به سرانجام رساندن فعالیت‌ها بطور کارا و اثر بخش با و بوسیله دیگران می‌باشد هنری فایول مدیریت را اینگونه تعریف می‌کند: مدیریت یعنی پیش‌بینی و برنامه‌ریزی، سازماندهی، مدیریت عبارت است از تجهیز و بکارگیری مناسب عوامل انسانی، فنی، اقتصادی به منظور سازمان‌دادن و انجام یک سلسله اقدامات مؤثر.

فراگرد مدیریت^۱

تلقی مدیریت به عنوان “فراگرد” یا “فرایند” نسبتاً تازه‌گی دارد. مفهوم فراگرد، بر شیوه منظم انجام دادن کارها دلالت دارد و به توالی گام‌ها یا عناصری که به هدف خاصی منجر می‌شود، اشاره می‌کند. زیرا که همه مدیران، صرف‌نظر از قابلیت‌ها یا مهارت‌های خاص خود، به فعالیت‌های پیوسته و منظمی می‌پردازند تا به هدف‌های معین نایل گردند. نخستین بار سقراط از مدیریت به عنوان فراگرد اجتماعی یاد کرد؛ فراگردی که متضمن یک سلسله

^۱ - Paul Hersey and Kenneth Blanchard

^۱ Process management